

La documentació, prou abundant, presenta considerable variació fonètica. Ja apareix en un precepte de Lluís el Piadós, de 814, *villa Laurosone*, al límit nord de Ceret (Abadal, *Cat.Car.*, II, 319.13), grafiat amb *-o-* medial pretònica;¹ i en un precepte del rei Carles, a. 899, es dona amb *-e-*, *villa Lauresono* (ib., 373.24);² i en un doc. de 1010 s'escriu amb *-i-*, *Laurisoni* (*Gran Geogr.Com.*, 14, 248). Formes sincopades: *Laurisione* a. 1011 i *Lersione* a. 1017 (ib.); i *Lorso* a. 1084 (*Col.l. Moreau*, XXXIV, 71) i eccl. de *Laursono* a. 1139 (ib., LVIII, 71).

En un escrit de 1155 d'Elna hom esmenta un personatge, *Bernardus de Lauso* (*Col.l. Moreau*, LXVIII, 2), forma que suposa assimilació *-rz- > -z-*.

I després trobem *-rō* en lloc de *-sō* (*Lausō > Laurō*), canvi degut a rotacisme, fenomen ben comú en aquesta zona en el llenguatge medieval. Així: a. 1163 [esgl. de Sant Martí de] *Laurono* (*Gran Geogr.Com.*, 14, 148b), i *Podio Laurono* (cf. n.2) que cita Alart d'un escrit de 1264 (*RLRi*, III 272). A més, en la carta de franquícies de 1269 que dona Ramon, vescomte de Cardona, als habitants de Cervera (Segarra), apareixen: Bartolomeo de *Lauro*, Petro de *Lauro*, i Astuga «filia de quondam» Bernardi de *Lauro* (Font Rius, *Cartas de pobl.*, B, 1969, i, 468); Alart inclou *Beatrix de Lauron* a. 1271 (*InvlCat*) i en els seus *Privil.*, 326, apareix *Laurono* 1273; i en els documents publicats per P.Vidal s'esmenta *Lauro* 1316, 1317 (RLR XXX, 275, XXXI, 67).

ETIM. Notem que *Llauró* (var. *llauroā*) 'camp llaurat' és el resultat normal de *LABORATIONE* i està ben documentat des del període antic (*DECat.* v, 110b50). En efecte consten algunes partides de terra amb aquest nom, com ara el que va registrar En Coromines (1958) a la zona de La Tor de Querol i Porta, un cop com *el Camp Llauró* i un altre com *kam de plano laurō* prop de Corbassill.³ Així es pot pensar que el *Llauró* de Paçà fos el reflex normal de *LABORATIONE*, i, de fet, JCor. en la seva visita a aquest poble (4-9-1960) observava que «vist de la carretera que hi puja des de Forques, justifica una etim. *laborationem* 'camp llaurat', car està tot voltat de boscos llevat d'un petit grup de camps que enroda immediatament el poble».

Tanmateix, l'antiga documentació de *Llauró* amb les etapes que hem notat no dona suport a aquesta base. És ben sabut que *LABORATIONE* ha anat pels estadis de: *lav(o)radzōn(e) > lauradō(n) / laurazō(n) > lauroā > ... > llaurō*; és a dir que ha mantingut la *-a-* medial pretònica, sigui en el context *-asō* o bé en *-aō*, fins almenys el S. XIV. El nom del poble que ens interessa tenia, en canvi, una vocal medial àtona, una *-e-* o *-i-*, que s'havia eliminat ben d'hora (*lauresō > laursō*). Així i tot però, creiem que des d'un cert moment la gent hauria d'associar el nom del seu poble amb el reflex de

LABORATIONE, car és així com ens expliquem la conservació del diftong *au*.

L'origen de *Llauró* és problemàtic. Els autors del vol. 14 de la *Gran Geogr.Com.* han volgut relacionar-lo amb el nom de divinitat pirinenca *Larraso* o *Larason*, conegut per dues inscripcions romanes (p. 148b); però l'aparició del nom sempre amb *laur-* en els primers exemples fa impossible una derivació d'aquesta base. Així i tot, no és del tot impossible que hom hagués romanitzat aquest nom de divinitat, usat ja com cognòmen (n. 4), com *Laurosonum*, partint de *LAURUS*, dissimilant així el seu rere-fons pagà. Hi hauria raons per pensar en aquesta possibilitat, ja que el nostre testimoniatge antic presenta *-o-* en el primer ex. de 814, *Laurosone*, i que altrament està sempre grafiat amb *-s-*, detalls que es podrien interpretar com favorables a una base amb *-s-* originària. Això si la divinitat es trobés en els Pirineus orientals, però és només en un país tan remot com Gascunya.⁴

Tinguem en compte que hi ha altres orígens possibles, com ara **LAUREDUNUM* o **LAURITIVUS* + *ONE* (infra). Tots dos serien probables, si en les mencions antigues presentessin les alternances entre *-d-*, *-z-* o *-s-* típiques dels reflexos de *-D-* i *-TI-*.

Ja hem dit que un **LAUREDUNUM* es pot considerar com una altra possible base de *Llauró*. Estem pensant, doncs, en un origen cèltic, en un nom format de la mateixa arrel *LAURACUM* que ha donat dos *NLL Laurac* (en el Depart. de l'Aude i d'Ardèche respectivament) i la terminació *-DUNUM* indicadora de 'vila o pagus', tan estesa en el domini gal, i no absent en el català (*Besalú BISULDUNUM*). Afegim que la *U* de *-DUNUM* si bé normalment ha continuat com *u*, ha esdevingut *o* en un bon nombre de noms, com ara *Lyon LUGUDUNUM*, *Averdon*, *Loudon*, *Lourdon*, *Meudon*, etc.⁵ Un altre cas (*Verdònic*) veurem infra (art. *Verdiú*). Així, és possible que hom digués **LAUREDON-* des de molt antic.

Ara bé, els millors celtistes han identificat *laur-* de *LAURACUM* com a mot cèltic, relacionant-lo amb irl.ant. *lour* 'suficient'.⁶ D'altra banda hem de recordar que dins el domini rossellonès, principalment en el Conflent, una sèrie de topònims s'expliquen com celtismes, com ara *Conat*, *Jújols*, *Llonat*, *Llar*, i ben a prop de *Llauró*: *el Voló* (vegeu en llur lloc alfabètic); i, a més, identifiquem *Caraig*, nom d'un antic estany en el terme de Pontellà i actualment el d'una muntanya prop de Montoriol (Ross.), veient-hi a sota **KARIAIO-* (que relacionem amb *KARIO-* 'roca, penya').⁷ Hi ha, doncs, bones raons per considerar **LAUREDUNUM* com a origen de *Llauró*. Fonèticament també és viable, com sigui que la *-D-* sol aparèixer en el domini rossellonès com *-s-* [z] fins al S. XIV.